

Continguts i models d'elaboració de la informació esportiva a la premsa escrita. Resultats d'un estudi comparatiu internacional

THOMAS HORKY

Doctor

Institut für Kommunikations- und Medienforschung. Deutsche Sporthochschule Köln (Alemanya)

thomas@horky.de

Resum

Encara que l'esport és un dels temes més destacats en els mitjans de comunicació de tot el món, les investigacions internacionals sobre la informació esportiva són més aviat escasses. En aquest article es presenten els resultats d'un estudi sobre la informació esportiva internacional als diaris de sortida diària amb dades recopilades a deu països diferents. En l'estudi exploratori de camp es va analitzar la distribució dels temes, els principis de construcció dels continguts així com d'altres criteris de qualitat de la informació esportiva en tres tipus diferents de diaris. A més del predomini del futbol, sobretot de les figures masculines, en l'International Sports Press Survey s'ha comprovat l'existència d'una tendència a la globalització en la premsa esportiva, elaborada en general amb poca cura periodística.

Paraules clau

Esport i mitjans de comunicació; Qualitat; Premsa escrita; Estudi internacional; Futbol.

Abstract

Contents and Patterns of the Construction of Sports Reporting in Print Media - Results of an International Comparing Survey

Sport is world-wide one of the most important media topics, however internationally investigations of sport reporting so far are rather. In this contribution the results of a study for international sport reporting in daily papers are presented with data from ten different countries. The explorative field study examines the distribution of topics, the construction principles of contents as well as further quality criteria of sport reporting in three different types of newspapers. Apart from the dominance of football and above all male sport stars the International Sports Press Survey proves a globalization of sport reporting with small journalistic care.

Key words

Mass media sport; Quality; Printed press; International study; Football.

Introducció

L'esport és un dels temes més importants en els mitjans de comunicació de tot el món. En la majoria dels països, les retransmissions en directe dels grans esdeveniments esportius solen obtenir les majors quotes d'audiència i una gran participació global en el mercat. Així com pel que fa a la televisió es disposa de gran quantitat de dades sobre l'esport en els mitjans, l'àrea de la premsa escrita tot just ha estat investigada en l'àmbit internacional. Es dona també als diaris la simplicitat temàtica i la falta d'orientació cap al problema de la informació que s'observa

en televisió? Hi ha diferències nacionals en la informació esportiva entre els diferents països o es basa l'esport en la premsa escrita de tot el món en uns principis d'elaboració similars? Fins al moment amb prou feines hi ha en la investigació científica respostes a aquestes preguntes. Aquest article vol ajudar a cobrir el buit existent.

Després de fer una revisió de la literatura existent i presentar la perspectiva teòrica, s'exposa el disseny d'un estudi internacional de la cobertura informativa de l'esport en la premsa escrita de tot el món. Els resultats, publicats per primera vegada el novembre de 2005 a Co-

penhaguen,¹ es mostren en aquest article des d'una perspectiva internacional i en alguns casos amb un enfocament nacional referit a Alemanya, per passar finalment a la seva discussió i evaluació.²

Estat de la qüestió

En un primer moment, les investigacions sobre l'esport en la premsa escrita a Alemanya es basaven la majoria de les vegades en anàlisi de contingut de diaris quotidians (Laaser 1980; Binnewies 1983; Becker 1983a). Amb l'arribada de revistes més orientades a la qualitat com *SPORTS* i la reacció dels mitjans impresos a la creixent importància de la televisió esportiva es va revifar de nou la discussió i l'interès per aquestes investigacions (Bizer, 1988; Fey, 1994). A més, aquestes cada vegada es van centrar més en les informacions de les agències de notícies com a base informativa per als mitjans impresos (Muckenhaupt, 1990; Niemeyer i Wilke, 1998). Els articles es limitaven en la majoria dels casos a recollir dades bàsiques com freqüències estadístiques o a presentar informes basats en la pràctica, no es tractava en cap cas l'aspecte internacional de la informació.

La investigació va adquirir nous caires qualitius quan es va introduir el concepte de la *construcció de la realitat* produïda pels mitjans, la base dels quals pel que fa a l'esport va ser establerta per Becker (1983b). Les regles de construcció que aquest exposa per a la informació esportiva van ser analitzades de manera diferent per Tewes (1991) i Horky (2001) i descrites com a base d'una escenificació dels mitjans. Loosen (1998) va introduir en la seva investigació l'anàlisi dels factors que influeixen en les notícies referides a la informació esportiva.

Wipper (2003) ofereix una visió del canvi històric de la cobertura informativa de l'esport en la premsa escrita així com la seva situació actual, aprofundint més en el sensacionalisme, el culte a les estrelles i la tendència nacionalista, tres punts crítics centrals de la premsa esportiva alemanya. En la investigació de països de llengua anglesa s'arriba a resultats similars. Wanta (2006) ens presenta una visió general referent a qualitat, sexe, idioma i grau d'organització. Maguire (2006) i Whitson (1998) s'ocupen de l'aspecte del procés simultani d'una globalització i una construcció de la identitat nacional

mitjançant l'esport, centrant-se en l'esport masculí internacional d'elit.

A més de la falta d'una revisió actualitzada, sorprèn sobretot que, malgrat la globalització de l'esport i del mercat mediàtic, no existeixi encara cap treball que realitzi una comparativa internacional de la cobertura informativa de diferents disciplines esportives en la premsa escrita.³ Una primera aproximació es troba a Burk i Schauerte (2007), que presenta amb detall el mercat dels diaris esportius de tot el món. Queda per estudiar si es troben diferències nacionals en els models de construcció o si el concepte d'esport és en general idèntic o no. En resum podem afirmar que en els estudis sobre els mitjans de comunicació internacionals referits al tema de l'esport hi ha una llacuna d'investigació que s'intenta pal·liar, en part, en la que ara es presenta.

Marc teòric i observacions metodològiques

Per poder descobrir les peculiaritats nacionals de la cobertura informativa de l'esport en la premsa escrita, sembla raonable realitzar una aproximació a la teoria de la construcció de la realitat de l'esport mediàtic. El plantejament analitza el contingut de la informació examinant els criteris de construcció del missatge; és a dir, els models de treball periodístic.

Es considera funció primària del periodisme la presentació de temes per a la comunicació mediàtica actual. Aquesta es realitza d'acord amb els procediments operatius del sistema, no com a imatge de la 'Realitat'. Els mitjans subministren esbossos de la realitat; els seus periodistes construeixen la realitat. Aquesta construcció de la realitat dels periodistes se sotmet naturalment en gran manera a les condicions institucionals dels mitjans i a les normes i models professionals (Weischenberg 1998, pp. 61-67).

En el punt de mira es troba la comparació internacional d'aquests esbossos de la realitat en forma de temes, i les normes i models del treball periodístic. Els *modus operandi* del sistema de l'esport en la premsa s'orienten per la variable de la qualitat, garantida per diversos criteris de construcció. Weischenberg (1995, pàg. 139) resumeix que "suposaria una infravaloració dels lectors

¹ Veure Schultz Jörgensen (2005).

² En territori germanoparlant hi ha diverses publicacions de resultats parcials: veure Ternieden/Stukenbrock/Feicht (2006), Feicht/Stukenbrock/Ternieden (2006) i a Suïssa NZZ Online (2006) així com App (2006).

³ Sobre la globalització del periodisme esportiu, vegeu Frütel (2005). Per a la televisió disposem de diferents comparatives internacionals, vegeu Burk (2006), Goldmedia (2005) o televisió digital (2005).

el fet de presentar l'esport sense tenir en compte els barems de qualitat sobre els quals (encara) existeix un consens en la societat dels mitjans a l'hora de valorar les produccions periodístiques”.

La qualitat de la cobertura informativa de l'esport en la premsa escrita representa a més una funció necessària i complementària davant l'oferta dels mitjans audiovisuals. La qualitat delimita la denominada informació de fons, caracteritzada per una gran varietat de temes així com per una acurada resolució dels problemes provocats per la informació ràpida, orientada a l'esdeveniment. La qualitat de la informació esportiva en els mitjans es fa evident per la manifestació de diferents variables com la diversitat temàtica, l'orientació segons el sexe, la prevalença d'una estructura argumentativa de la informació, així com de l'orientació nacional o internacional de l'esdeveniment. És a més condició per al periodisme de qualitat en la construcció de la informació esportiva la utilització de fonts diverses i diferenciades com a base per a la informació, provant així una observació pròpia i aliena acurada del sistema. L'existència d'aquestes variables pot ser la base de la construcció mediàtica diferenciada de les diferents realitats (nacionals) de la premsa esportiva.

Encara que en observar els sistemes periodístics internacionals poden detectar-se clarament diferències en la “situació dels mitjans al món”, en el cos d'anàlisi disponible per a aquest estudi cal partir, no obstant això, del “tipus occidental-liberal” i per tant és viable una comparació dels criteris de construcció nacional –però tenint en compte les peculiaritats específiques del mitjà (Kleinstauber 1994)–. És per això necessari estudiar el tema de la investigació de l'esport en els mitjans diferenciant tipus de diari (supraregional, regional, local, sensacionalista), els diferents principis d'organització del qual (per exemple, temps de publicació, principis de vendes, distribució) influeixen en la construcció de la informació esportiva. A més, es pot suposar que, ja que els sistemes esportius de característiques nacionals es troben fortament ancorats en la tradició, poden aparèixer peculiaritats nacionals en els aspectes temàtics principals del contingut de les diferents modalitats esportives. Per aquest motiu, és necessari recórrer al diferenciat paisatge periodístic i, més concretament, a la tradició esportiva dels diferents països per arribar a les característiques nacionals de la construcció de l'esport en la premsa escrita, atesa la disparitat organitzativa o tradicional dels sistemes. Els altres principis de construcció per a la qualitat del periodisme esportiu no depenen, contràriament,

de les peculiaritats socials nacionals i altres característiques, ja que es pot suposar que els mitjans analitzats imposen estàndards de qualitat a la informació que permeten una revisió comparativa internacional. Partint de tot això sembla apropiada una anàlisi comparativa internacional de contingut sobre els mecanismes de construcció de l'esport en els mitjans impresos.

Disseny de l'estudi

El febrer de 2005 el director de projecte, Jens Sejer Andersen (Danish School of Journalism), va realitzar una primera crida a la col·laboració en un projecte internacional d'investigació sobre la cobertura informativa de l'esport en la premsa diària. Van respondre a la seva trucada participants de deu països: Austràlia, Dinamarca, Alemanya, Anglaterra, Noruega, Àustria, Romania, Escòcia, Suïssa i EUA. No van acudir finalment els dos oferiments de Kenya i Uganda, per la qual cosa en l'estudi van participar finalment representants de tres continents (Europa, Amèrica, Austràlia). A cada un dels països es van codificar per a la seva anàlisi, en la mesura possible, el diari de major venda al carrer (diari sensacionalista), el major diari supraregional de subscripció (diari de qualitat) i també el major diari regional; en alguns països es va completar el ventall nacional mitjançant altres diaris. Com a criteri de selecció es va agafar el nombre d'exemplars venuts, però aquesta dada es va utilitzar per motius econòmics de formes diferents als diferents països. La valoració dels diaris alemanys (*Frankfurter Allgemeine Zeitung*, *Süddeutsche Zeitung*, *Bild-Zeitung*, *Westdeutsche Allgemeine Zeitung*, *Hannoversche Allgemeine Zeitung* i *Hamburger Abendblatt*) es va realitzar a l'Institut für Sportjournalistik (HISpoJo) d'Hamburg. Es va fixar com a període d'estudi 14 dies (dues setmanes) entre abril i juliol de 2005; es va incloure en l'anàlisi la informació esportiva de 37 diaris quotidians.

Com a base per a aquesta anàlisi de contingut es va utilitzar un estudi de diaris escandinaus (Schultz Jörgensen, 2002), el sistema de categories del qual va ser millorat i completat en un procés de coordinació de tots els participants per recollir els interessos internacionals. Va ser necessari simplificar l'operacionalització de les categories a causa de la gran diversitat del paisatge periodístic i de les diferències en mode i forma de la informació als diferents països. Per aquest motiu, aquesta anàlisi pot utilitzar-se únicament com a primera base per a estudis posteriors.

Es va agafar com a unitat d'anàlisi un article de les pàgines esportives d'un diari, al qual se li va assignar en la codificació una categoria principal a cada variable. No es van codificar les notícies breus o telegràfiques, les fotos, les il·lustracions independents, els resultats estadístics (l·listat de resultats) o les indicacions de calendari. Es van tenir en compte un total de 13 variables al llibre de codis que recollien a més de les dades estadístiques dels articles, sobretot dades de contingut sobre el sexe de l'editor, el tipus de presentació, modalitat esportiva i tipus d'esdeveniment, el tema bàsic de l'article, la seva implicació geogràfica, la forma d'orientar el problema, el sexe dels objectes de la informació així com les fonts de la informació. L'adequació del sistema de categories es va comprovar mitjançant diversos tests previs als països participants i es va recollir, després de realitzar algunes petites modificacions, en un manual de codificació clar, homogeni per a tots els països. La introducció de dades es va realitzar a través d'una màscara d'Internet. En l'anàlisi de contingut es van incloure un total de 10.007 articles. (Vegeu *taula 1*)

Aquest complex estudi va estar finançat i dirigit pel Danish Institute for Sports Studies i el centre d'investigació associat a ell Monday Morning en col·laboració amb 'Play the Game', una conferència internacional d'esport i societat.

Resultats

En presentar els resultats s'ha de valorar especialment el caràcter internacional de l'estudi ja que només en dues variables es va apreciar una diferència entre els diaris alemanys i els restants.

Disciplines esportives i tema

La comparació del contingut de la informació segons disciplines esportives demostra el predomini internacional del futbol en els mitjans impresos. Més d'un terç dels articles tractaven l'esport del futbol, la resta de les modalitats esportives ocupaven una petita proporció del conjunt de la informació. (Vegeu *figura 1*)

Encara que l'elecció del període de realització de l'estudi limita la validesa dels resultats, per exemple referent a esports d'hivern, el clar domini del tema del futbol va resultar des d'un principi sorprenent. L'avaluació dels temes per nacions mostra, no obstant això, el fort influx del futbol que hi ha als països europeus i que no es detecta en d'altres continents.

País	Nombre d'articles
Austràlia	1.131
Dinamarca	713
Alemanya	1.739
Anglaterra	1.392
Noruega	325
Àustria	872
Romania	467
Escòcia	1.193
Suïssa	661
USA	1.514
10 països	10.007

Taula 1

Nombre d'articles codificats

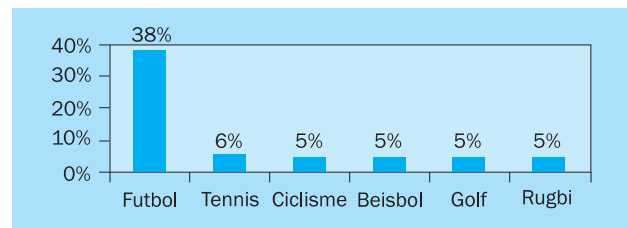

Figura 1

Informació sobre disciplines esportives, total (n = 10.007 articles)

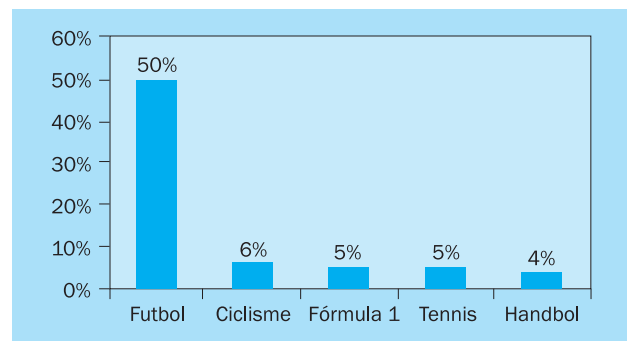
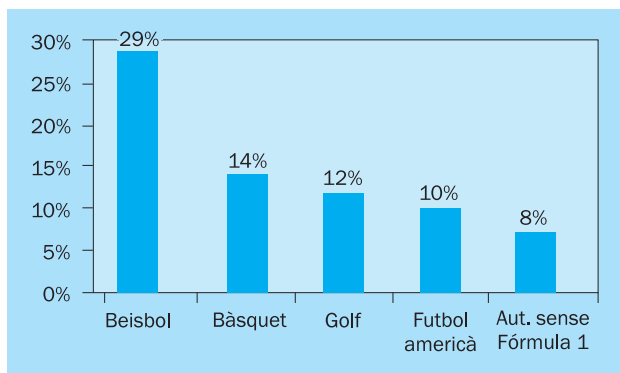

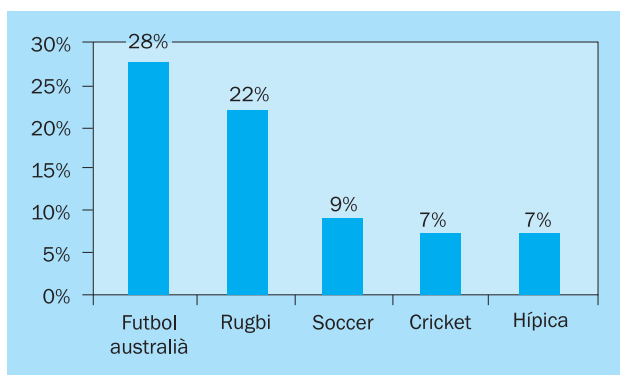
Figura 2

Informació sobre disciplines esportives, Alemanya (n = 1.739 articles)

Fins i tot en anys en què no se celebren grans esdeveniments futbolístics com pot ser una Copa d'Europa o un Mundial, la meitat de tots els articles de la premsa periodística tracten de futbol. Fins i tot és major aquesta proporció a Noruega (56%), Escòcia (61%) i Romania (75%). A Alemanya, segueixen al futbol, a gran distància, ciclisme (6%), tennis (5%), Fórmula 1 (5%) i l'handbol (4%) (*figura 2*) La gran proporció d'articles

Figura 3

Informació sobre disciplines esportives, USA (n = 1.514 articles)

Figura 4

Informació sobre disciplines esportives a Austràlia (n = 1.131 articles)

sobre ciclisme s'explica pel període en què es va realitzar l'estudi. En aquell moment s'enfrontaven pel maillot groc Lance Armstrong i Jan Ullrich en el Tour de France per última vegada. Pel que fa a la Fórmula 1 les poques informacions puntuals que es troben giren entorn de carreres de diumenge; només el futbol era un tema diari.

En altres continents obtenim, al contrari, una llista de rangs totalment diferent dels esports preferits en els mitjans impresos: així a USA (*figura 3*) hi predominen el beisbol i el bàsquet als primers llocs per davant del golf. La temporada de futbol americà es trobava en la seva fase preliminar durant el temps de realització de l'estudi. A Austràlia (*figura 4*), d'altra banda, els diaris se centren sobretot en el futbol australià –una modalitat típicament nacional que en altres països no desperta absolutament cap interès. Aquesta forta tendència nacional en la construcció dels centres temàtics de la premsa escrita respecte a l'esport confirma així mateix els resultats de Burk (2006) en la comparació dels horaris de re-

transmissió de televisió a Europa. De fet només el futbol adquireix en els mitjans impresos la categoria d'esport global de mitjans.

La variable de la composició del contingut dels temes d'informació mostra que la premsa se centra en l'esport professional d'alt rendiment –sovint sense preguntar les causes i les conseqüències–: el 58% de tots els articles de tot el món analitzats tracta temàticament les competicions actuals –ja sigui informació prèvia o posterior. Rares vegades es presenten temes diferents a l'orientació pels resultats en l'esport d'elit actual. Això s'ha vist clarament als 1.741 articles dels sis diaris alemanys estudiats. Temes com la política de l'esport (113 articles), la cultura dels fans (49) o el dopatge (42) són més aviat secundaris. Amb prou feines es tematitzen a les pàgines esportives dels diaris assumptes com la relació del modern esport d'exhibició amb l'economia, les tendències als esdeveniments de relacions públiques i els immensos interessos (comercials) propis dels mitjans. Bé és cert que aquests temes apareixen en informes no inclosos a la secció esportiva sinó que ho fan entre la informació de mitjans o l'econòmica, però aquestes seccions no es van incloure en l'estudi. Des de la perspectiva esportiva de primera línia tampoc l'esport amateur o juvenil rep gran atenció malgrat els gairebé 24 milions de persones que són associades a la Confederació Olímpica Alemanya de l'Esport (Deutsche Olympische Sportbund): només sis de cent articles tracten aquests temes.

Sexe

Queda molt clara la conclusió que en el 86% dels casos el focus de la informació de tot el món se centra en el sexe masculí –fins i tot en un doble vessant–: els esportistes masculins són el centre d'una informació transmesa gairebé exclusivament per periodistes homes. Només aproximadament un 5% de tots els articles van ser escrits per dones. A Alemanya la proporció d'autors femenins en l'esport és encara menor: només un 2% aproximadament dels texts signats en els mitjans impresos analitzats estaven escrits per dones periodistes. Aquest desequilibri es reflecteix encara més en l'exemple del futbol: només un text de cada cent estava escrit per una dona. En el 3% de tots els articles relacionats amb el tema del futbol informaven dones en col·laboració amb algun company masculí.

Aquesta constel·lació varia una mica si ens apropem a Noruega, país de política marcadament neutral pel que

fa al sexe. Un de cada cinc articles recollits a les pàgines esportives dels diaris noruecs analitzats parlava de l'esport femení. Potser això es degui al fet que hi ha més articles escrits per dones que a qualsevol altre país (12%). Però fins i tot aquí la taxa de dones en la informació futbolística (8%) es troba per sota de la mitjana general. La major proporció d'informadores sobre futbol es recull en una nació en la qual aquest esport exerceix un paper secundari, però que com a esport escolar és practicat sobretot per dones; es tracta dels Estats Units. En els mitjans impresos americans estudiats es va apreciar que aproximadament el 20% dels textos de futbol estaven escrits per dones.

Aquests resultats concorden amb estudis anteriors similars sobre la proporció d'ambdós sexes en el periodisme esportiu (Wanta, 2006), però és convenient diferenciar els diferents mitjans de comunicació. En l'estudi a nivell mundial només es van valorar informes de la premsa escrita diària en els quals era possible determinar el nom de l'autor o autora; no es van poder categoritzar els textos o articles d'agència sense indicació de nom. Tampoc no es va incloure les moderadores de televisió o ràdio. Una explicació possible per al desequilibri existent pot trobar-se en el mode de reclutament de personal del periodisme esportiu, que pren els seus recursos de l'esport en el qual hi ha un clar predomini masculí (Schaffrath, 2002).

Fonts

Una prova clara de qualitat en la construcció de l'esport en els mitjans és la quantitat i el tipus de fonts usades per tractar la informació. Com a font d'informació s'han d'utilitzar les diferents persones entrevistades durant la investigació realitzada així com cites d'altres mitjans. Les informacions ràpides, orientades per un esdeveniment actual, poden basar-se, atès el poc temps del que disposen per a la seva elaboració, només d'unes quantes fonts; recullen informació sobretot d'actors directes de l'esport, com poden ser esportistes, personal d'entrenament, gerents o funcionariats de l'esport. Per a un periodisme de qualitat en el sentit d'una informació de fons de caràcter argumentatiu són necessàries diferents fonts recollides també d'altres sistemes (política, economia).

L'estudi mostra que en el periodisme de la premsa escrita sembla haver-hi poc temps per realitzar una investigació àmplia i detallada: el 40% dels articles reco-

llits a tot el món només feien referència a una font, en més d'un 20% no se'n citava cap.

La figura 5 demostra que amb prou feines s'aplica el principi de qualitat periodística previst en el periodisme esportiu mundial de contrastar informacions amb una segona i fins i tot una tercera font; amb prou feines s'ha pogut trobar una investigació amb diverses fonts. Als sis diaris alemanys es detecta una tendència similar. En més d'un cinquè dels articles els autors no esmentaven cap de les fonts dels seus escrits, de fet amb prou feines una mica més del 20% cita tres o més fonts. Això suposa una petita superació del valor internacional recollit. És necessari diferenciar el resultat final de la investigació en el periodisme esportiu alemany per tipus de diaris: en els diaris de qualitat s'ha treballat periodísticament amb cura marcada, citant diverses fonts per als articles; al contrari, els diaris comercials regionals i els venuts al carrer citen menys fonts en les seves informacions.

Una excepció en l'ús de diferents fonts són els diaris analitzats als Estats Units d'Amèrica. (Figura 6)

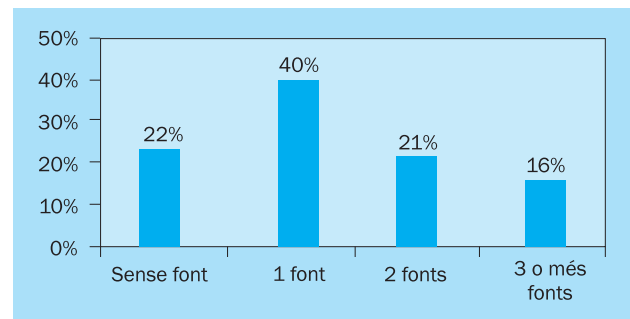

Figura 5

Nombre de fonts citades (nre. =10.007 articles)

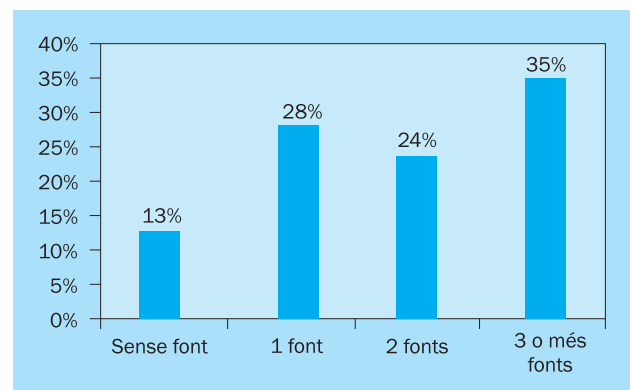

Figura 6

Nombre de fonts citades, USA (nre. =1.502 articles)

Aquesta visible desviació de les dades davant tots els altres països no és justificable des d'un punt de vista estadístic, per la qual cosa caldria, realitzar una revisió qualitativa. Es pot pensar en els següents motius: en comparació amb Europa el panorama periodístic d'USA presenta una estructura diferent, de manera que les diferències de manera i quantitat de la investigació poden tenir una justificació estructural. A més l'anàlisi realitzada a USA va recollir no només el diari de carrer *US Today* sinó també quatre diaris regionals i supraregionals; una possible causa pot ser, doncs, la selecció dels mitjans analitzats.

Un índex també interessant de qualitat en la informació esportiva en el periodisme imprès internacional són els diferents tipus de fonts en la investigació. Una informació de gran qualitat ha de basar-se en fonts d'origen divers per poder presentar perspectives diferenciades. No obstant això, els articles analitzats recullen majoritàriament les paraules del personal d'entrenament, esportistes i personal funcionari de les associacions del sistema esportiu. En la mitjana internacional s'han citat molt poques vegades persones que no estiguessin directament relacionades amb l'esport, com poden ser polítics i institucions governamentals (2%), economistes o associacions alienes a l'esport

(2%) o científics (1%). Aquesta manera de pensar i treballar del periodisme esportiu internacional, centrat principalment en el sistema, subministra uns resultats gairebé idèntics als dels diaris alemanys. En conjunt els resultats concorren en gran mesura amb les conclusions d'altres fonts que critiquen també en el periodisme actual la pobresa de les fonts i una gran proporció de publicacions de relacions públiques (vegeu Messaige, 2005). La gran pressió de l'actualitat (de les competicions) i la manca de personal a les redaccions sembla provocar en el periodisme esportiu diferències en la fonamentació de la informació. El significat d'una investigació profunda i àmplia, considerada com a mesura essencial de la qualitat en el periodisme, perd per tant rellevància en la informació esportiva internacional. (Figura 7)

Orientació cap al problema

Únicament un 37% de la totalitat dels articles analitzats presenten una orientació cap al problema; és a dir tracten en primera línia els problemes subjacents i no solament els resultats. Hi ha diferències vistoses entre les diferents nacions en la manera amb la qual els periodistes s'apropen al tema. (Figura 8)

Figura 7
Tipus de fonts citades
(nre. = 10.007 articles)

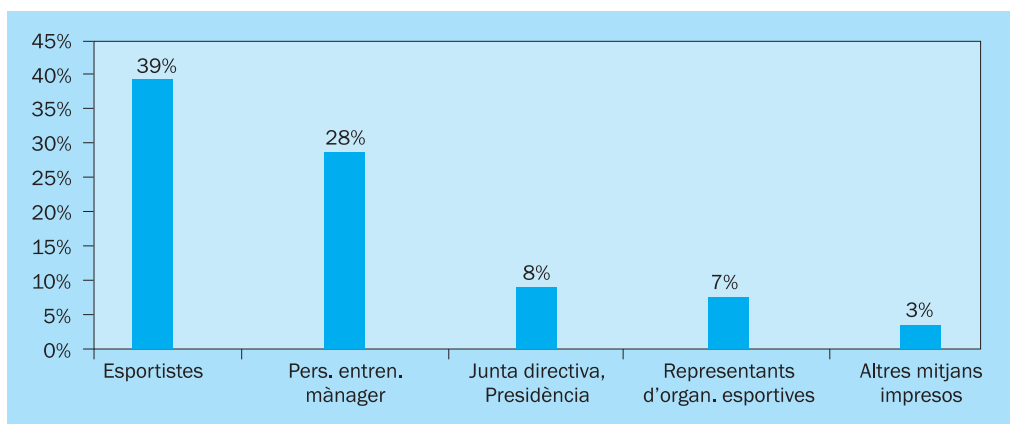
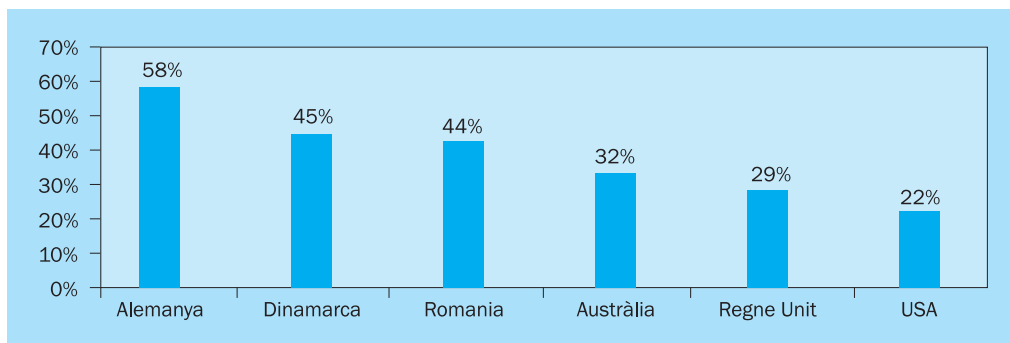

Figura 8
Proporció d'articles orientats al problema diferenciats per països
(nre. = 10.007 articles)

La selecció dels diaris elegits a USA té el seu efecte sobre el tema de l'orientació al problema: encara que als EUA s'utilitza el major nombre de fonts, aquestes no deriven en informes orientats al problema, ja que Estats Units ocupa, amb el 22%, l'últim lloc de la valoració. La informació esportiva en la premsa escrita d'Alemanya va obtenir en la comparativa internacional, amb un 58%, el valor més alt en informes amb orientació a un problema. Això suposa d'una banda una alta qualitat de la cobertura informativa per a la premsa escrita analitzada i confirma per a Alemanya la tendència ja observada de proporcionar ofertes complementàries i una informació de fons vers els actuals mitjans de comunicació per ones. El criteri 'orientació al problema' requereix tanmateix una gran cura en la seva interpretació per la dificultat en el discerniment. N'hi ha prou per considerar un article orientat al problema amb què l'autor esmenti l'alineació de l'equip?, o és necessari que tematitzi de manera concreta conseqüències tàctiques, per exemple, de les lesions esportives? En quin moment és prou intens el tractament d'un tema com perquè es parli d'orientació al problema? Aquestes qüestions van plantejar inexactituds en la codificació.

Cal aplicar també aquests criteris per tal de valorar les diferències entre els diaris alemanys. Segons això, el 87% de tots els articles esportius de la *Süddeutschen Zeitung* s'orientaven al problema, el 75% a *Bild-Zeitung*, però només el 57% a *FAÇ*. Aquest irritant resultat de l'estudi es deu possiblement a la diferent qualitat de l'orientació al problema en els texts periodístics que es va fer notar en les divergències entre els diaris de qualitat supraregionals i el diari sensacionalista. Encara que ambdós tipus de premsa en el procés de codificació semblaven com orientats al problema, no va ser possible enjudiciar la qualitat d'aquests problemes. Caldria diferenciar en un estudi qualitatiu posterior, per exemple, entre l'elaboració argumentativa de problemes i la iniciació d'escàndols i descripció de conflictes sense esmentar les causes i les fonts. En futurs estudis hauria d'operacionalitzar-se i categoritzar-se, partint d'aquestes experiències, el paràmetre de *l'escenificació mediàtica de conflictes*.

Globalització i esdeveniments

La variable de la globalització dels centres temàtics va obtenir en la seva valoració primera uns resultats contradictoris: encara que, com es va esmentar

en l'apartat sobre els temes tractats, emergeixen clarament interessos nacionals i tradicions, en plantejar l'organització dels esdeveniments en els articles no es pot passar per alt a tot el món una internacionalització de la perspectiva. L'International Sports Press Survey demostra que als diaris analitzats, fins i tot un 55% se centraven en continguts de caràcter nacional, però a tot el món més d'un terç de tots els articles (35%) tractaven continguts internacionals. S'ha pogut realitzar a més una nova diferenciació dels articles que tracten esdeveniments internacionals segons l'origen de l'agent. També aquí destaquen en primer lloc atletes nacionals, provinents del país del diari (49%), però el 44% de les col·laboracions amb perspectiva internacional enfocaven la informació cap a atletes internacionals.

Als diaris alemanys analitzats la informació sobre esdeveniments internacionals ocupava una proporció del 35% del total de la informació. D'aquesta part fins i tot el 52% dels articles tractaven d'un esportista internacional o una esportista internacional, només en el 46% dels casos se centraven en atletes d'Alemanya. Això pot explicar-se per la disminució constant dels èxits dels atletes nacionals en algunes disciplines esportives, mentre el valor informatiu de les notícies de l'esport global va en augment. Així, per exemple, esportistes d'Alemanya competien fa alguns anys en campionats internacionals d'alt nivell, el Grand Slam en tennis o en partits decisius de la Copa d'Europa en futbol, en aquest moment són atletes d'altres països els que es troben en el punt de mira. Com que l'interès dels mitjans en esdeveniments esportius Wimbledon, Champions League i d'altres continua sent molt marcat, es reforça en els mitjans periodístics clarament la informació sense enfocament nacional.

En el conjunt de la base de les dades –encara que representi només una petita part de tot el panorama de la premsa– és notable que les pàgines esportives de la premsa quotidiana informin gairebé exclusivament de grans esdeveniments esportius internacionals, com el Tour de France, la Champions League o grans competicions i importants personalitats de l'esport, mentre que amb prou feines tracten els petits esdeveniments esportius, sobretot si els manca l'aspecte de l'esport d'alta competició. El fet que Nacions Unides (ONU) declarés com a gran esdeveniment l'any 2005 com "any internacional de l'esport i de la formació esportiva", només es va esmentar a tres dels 10.007 articles de tot el món analitzats.

Discussió i conclusions

Abans d'efectuar una valoració dels resultats, cal remarcar en la conclusió l'escassa amplitud de l'estudi. Malgrat la seva rellevància com a única anàlisi comparativa internacional d'aquest tipus realitzat fins al moment, queden clares les manques descrites, sobretot en el disseny de l'estudi. La selecció dels diaris es va basar en l'amplitud de la tirada, però en alguns països podríem considerar-la fins i tot arbitrària i es deu més aviat a motius d'economia en la investigació. Sobretot, el període de realització de l'estudi limita la significació dels resultats –per exemple per les variacions de les diferents temporades– tampoc aquí va ser possible, per motius econòmics, fer extensible l'anàlisi a un període d'un any o qualsevol altre termini de temps més representatiu. A més, falta l'homogeneïtat en l'anàlisi de l'article, la valoració de contingut del qual en la codificació va ser sovint molt difícil de determinar. No existeix, per exemple, una diferenciació de la informació esportiva per nuclis temàtics i altres criteris rellevants. L'absència de continents com Àsia o l'Àfrica amb altres sistemes mediàtics exigeix una continuació de l'estudi amb una major participació. Com és molt difícil elaborar altres dissenys d'anàlisi, pel seu caràcter internacional, és necessari afirmar finalment que l'anàlisi realitzada en aquesta forma pot considerar-se, malgrat les manques descrites, com a practicable i adequat.

El tipus i la situació de l'estudi semblen per tant no només adequats sinó, en vista de la creixent globalització dels mitjans i de l'esport, totalment necessaris (Frütel, 2005, pp. 92 i ss.). A més els resultats d'altres anàlisis, com per exemple, els índexs d'audiència de la televisió en els esdeveniments internacionals o l'acceptació del futbol a Europa,⁴ corroboren, malgrat totes les limitacions dels resultats, una certa validesa de l'estudi exploratiu.

Es podien esperar, segons els resultats de les investigacions actuals, fets com la importància internacional del futbol i el predomini en la major part dels casos de les figures esportives i entrenadors masculins en les competicions actuals; es confirmen les previsions ja existents (Becker 1983b; Wipper 2003; Wanta 2006). Destaquen en l'anàlisi internacional de la premsa escrita sobretot els resultats referits a la poca qualitat de la informació esportiva tenint en compte com a variables el número i el tipus de fonts, l'orientació al problema, així com l'increment de la globalització de la informa-

ció esportiva malgrat la diversitat nacional en els temes (disciplines esportives). La informació esportiva no es produeix, doncs, en illes nacionals, sinó que cal tenir en compte de la mateixa manera la perspectiva internacional de l'esport; també els estudis sobre la informació esportiva requereixen aquesta orientació i han de tenir en compte en el futur de manera reforçada la interdependència amb altres sistemes (Schwier i Schauerte, 2006). En aquest punt s'evidencia la gran importància del caràcter internacional de la investigació realitzada, que permet contemplar de manera més diferenciada els resultats d'específics nacionals i que deixa clara la diversitat dels principis constructius de l'esport segons els països.

Les variables de l'orientació al problema i el número i tipus de fonts posen a més de manifest que la informació esportiva en la premsa escrita en el context internacional presenta, sobretot en la diferenciació per tipus de diari, unes característiques diferenciades de construcció de la qualitat periodística. Primordialment els diaris suprarregionals d'abonats destaquen clarament per ser més orientats al rerefons i més ben plantejats des del punt de vista argumentatiu que altres mitjans impresos. Temàticament, sobretot a Europa, el focus d'atenció és el futbol, però la clara perspectiva internacional de la informació, que es dirigeix al seu torn a atletes internacionals, demostra un periodisme esportiu diferent del d'altres països, aspectes aquests que exigeixen una futura anàlisi detallada de la informació internacional.

Referències bibliogràfiques

- App, R. (2006). Medien-König Fussball. *St. Galler Tagblatt*, 4 agost 2006.
- Becker, P. (1983a). Ob FAZ oder Bild, Sport bleibt Sport - zur Bedeutungskonzonanz der Sportberichterstattung. A H. Digel (ed.), *Sport und Berichterstattung*. (pp. 74-95). Reinbek: Rowohlt.
- (1983b). Sport in den Massenmedien. Zur Herstellung und Wirkung einer eigenen Welt. *Sportwissenschaft*, 13 (1), 24-45.
- Binnwies, H. (1983). Sportberichterstattung in den Tageszeitungen. A H. Digel (ed.), *Sport und Berichterstattung*. (pp. 114-122). Reinbek: Rowohlt.
- Bizer, P. (1988). Sportberichterstattung in den Printmedien. A W. Hoffmann-Riem (ed.), *Neue Medienstrukturen - neue Sportberichterstattung?* (pp. 137-143). Baden-Baden/Hamburg: Nomos.
- Burk, V. (2006). Fußball auf europäischen Bildschirmen. A E. Müller i J. Schwier (ed.), *Medienfußball im europäischen Vergleich*. (pp. 29-46). Köln: Halem.
- Burk, V. i Schauerte, T. (2007). Das Angebot von Sport in den Medien international. A T. Schierl (ed.), *Handbuch Medien, Kommunikation und Sport*. (pp. 69-80). Schorndorf: Hofmann.

⁴ Vegeu Goldmedia (2005) i Sportfive (2002).

- Digitalfernsehen (2005). Studie: Fußball ist Europas beliebteste Sportart im TV. *Digitalfernsehen*, 10 març 2005, http://www.digitalfernsehen.de/news/news_24066.html [Accés el 10.03.2005].
- Feicht, N.; Stukenbrock, C. i Ternieden, H. (2006). Ewig lockt der Fußball. *Journalist*, H. 5, 16-18.
- Fey, U. (1994). Linford Christie gegen Carl Lewis. Die Sportreportage in der F.A.Z. A J. Hackforth i C. Fischer (ed.), *ABC des Sportjournalismus*. (p.119-149). München: Ötschlager.
- Frütel, S. (2005). *Toy Department for Men. Eine empirische Studie zum internationalen Sportjournalismus*. Pulheim: MedienSportVerlag.
- Goldmedia (2005). Die neue Weltkarte des Sports: Europäer und Südamerikaner lieben Fußball, Inder dagegen Cricket. *Pressemeldung*, <http://www.goldmedia.de> [Acceso: 11.05.2005].
- Horky, T. (2001). *Die Inszenierung des Sports in der Massenkommunikation. Theoretische Grundlagen und Analyse von Medienberichterstattung*. Jesteburg: XOX.
- Kleinsteuber, H.J. (1994). Nationale und internationale Mediensysteme. A K. Merten, S. J. Schmidt i S. Weischenberg (ed.), *Die Wirklichkeit der Medien. Eine Einführung in die Kommunikationswissenschaft*. (pp. 544-569) Opladen: Westdeutscher Verlag.
- Laaser, E. (1980). *Die Fußballweltmeisterschaft 1978 in der Tagespresse der Bundesrepublik Deutschland*. Berlin: Volker Spiess.
- Loosen, W. (1998). *Die Medienrealität des Sports. Evaluation und Analyse der Printberichterstattung*. Wiesbaden: DUV.
- Maguire, J. (2006). Sport and Globalization: Key Issues, Phases, and Trends. A A. Raney i J. Bryant (eds.), *Handbook of Sports and Media*. (pp. 435-446). New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Message (2005). PR & Journalismus. H.3.
- Muckenhaupt, M. (1990). Wörtlich abgedruckt oder selbst geschrieben? Der Einfluß der Nachrichtenagenturen auf den Sportteil der Tageszeitungen. A H. Allmer & M. Muckenhaupt (ed.), *Sportberichterstattung: Die neue Qualität des Mediensports*. (pp. 115-127), 4 (1).
- Niemeyer, M. i Wilke, J. (1998). Produktion von Sportnachrichten. Eine Untersuchung des Sport-Informations-Dienstes (sid) sowie ein Vergleich mit dem Angebot der Deutschen Presse-Agentur (dpa). A J. Wilke (ed.), *Nachrichtenproduktion im Mediensystem*. (pp. 9-53). Köln, Weimar, Wien: Böhlau.
- NZZ Online (2006). Die Sportpresse als "weltbeste Werbeagentur". *Neue Zürcher Zeitung Online*, 30 junio 2006, <http://www.nzz.ch/2006/06/30/em/articleE8KHJ.html> [Accés: 02-07-2006].
- Schaffrath, M. (2002). Sportjournalismus in Deutschland. A J. Schwier (ed.), *Mediensport. Ein einführendes Handbuch*. (pp. 7-26). Hohengehren: Schneider.
- Schultz Jörgensen, S. (2002). Industry or independence? Survey of the Scandinavian sports press. *Mondaymorning*, Special Print, Novembre 1-8.
- Schultz Jörgensen, S. (2005). The World's Best Advertising Agency: The Sports Press. *Mandagmorgen*, H. 37, 1-7.
- Schwier, J. & Schauerte, T. (2006). Ökonomische Aspekte des Medienfußballs. A E. Müller i J. Schwier (ed.), *Medienfußball im europäischen Vergleich*. (pp. 13-28). Köln: Halem.
- Sportfive (2002). *European Football. Markets, Events, Clubs, Media, Brands*. Hamburg: Sportfive GmbH.
- Ternieden, H.; Stukenbrock, C.; Feicht, N. (2006). Globaler Sportjournalismus: Eine Männerwelt - beherrscht vom König Fußball in Europa. *Olympisches Feuer*, H. 2, 18-19.
- Tewes, G. (1991). *Kritik der Sportberichterstattung. Der Sport in der Tageszeitung zwischen Bildungs-Journalismus, Unterhaltungs-Journalismus und "1:0-Berichterstattung" - Eine empirische Untersuchung*. Tesis doctoral no publicada, Universität Düsseldorf.
- Wanta, W. (2006). The Coverage of Sports in Print Media. A A. Raney i J. Bryant (eds.), *Handbook of Sports and Media*. (pp. 105-115). New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- Weischenberg (1995). *Journalistik. Theorie und Praxis aktueller Medienkommunikation. Band 2: Medientechnik, Medienfunktionen, Medienakteure*. Opladen: Westdeutscher Verlag.
- (1998). *Journalistik. Theorie und Praxis aktueller Medienkommunikation. Band 1: Mediensysteme, Medienethik, Medieninstitutionen*. Opladen: Westdeutscher Verlag.
- Whitson, D. (1998). Circuits of Promotion: Media, Marketing and the Globalization of Sport. A L. A. Wenner (ed.), *MediaSport* (pp. 57-72). London/New York: Routledge.
- Wipper, H. (2003). *Sportpresse unter Druck. Die Entwicklung der Fußballberichterstattung in den bundesdeutschen Printmedien*. Conferència inaugural. Freie Universität Berlin.